

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Обліково-аналітичне забезпечення, аудит стану та руху основних засобів (на прикладі ТОВ «Альфакоста Юкрейн»)»**
(назва теми)

Виконавець:

студентка _____ обліково-економічного
факультету

Літвінцова Олена Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

К. е. Н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Артюх Оксана Валентинівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ЗМІСТ

	Стор
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	7
1.1. Визначення та класифікація основних засобів в системі обліку: міжнародні та національні стандарти	7
1.2. Оцінка основних засобів на етапі їх становлення та руху	19
1.3. Проблемні аспекти обліку операцій з основними засобами та перспективи розвитку	23
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК СТАНУ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «АЛЬФАКОСТА ЮКРЕЙН»	29
2.1. Загальна економічна характеристика ТОВ «Альфакоста Юкрейн»	25
2.2. Організація документального оформлення стану та руху основних засобів на ТОВ «Альфакоста Юкрейн»	35
2.3. Аналітичний та синтетичний облік основних засобів на досліджуваному підприємстві	43
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА АУДИТ СТАНУ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	58
3.1. Аналіз ефективності використання основних засобів на ТОВ «Альфакоста Юкрейн»	58
3.2. Економіко-математичне моделювання стану, руху та ефективності використання основних засобів	69
3.3 Аудит основних засобів на ТОВ «Альфакоста Юкрейн» : теорія та практика	74
ВИСНОВКИ	84
Список використаних джерел	86
Додатки	92

ВСТУП

Виробничо-господарська діяльність та фінансовий стан будь-якого підприємства чимало в чому залежать від забезпеченості основними виробничими засобами та їх використання відіграють дуже важливу роль в діяльності будь-якого підприємства. Виробничий процес в індустріальному та постіндустріальному суспільстві неможливо уявити без використання основних засобів – основи виробничих потужностей підприємства та усієї економіки в цілому

Актуальність теми. Основні засоби є одним із найголовніших елементів фінансового обліку. Вони вимагають ретельного контролю за їх синтетичним й аналітичним обліком, рухом, формуванням зносу (амортизації), проведенням ремонту, модернізації, оновлення застарілих і технічно недосконалих об'єктів основних засобів. Від ступеня забезпеченості підприємства основними засобами залежить рівень виробництва готової продукції у фізичному й вартісному вимірах.

Рентабельність споживання основних засобів залежить від організації, своєчасного одержання надійної, повної та своєчасної обліково-економічної інформації. У цьому зв'язку зростає значення та роль обліку як однієї з головних функцій управління. Однак, в останній час облік основних засобів дещо ускладнився, а більшість проблем негативно впливає на процес управління виробництвом, що призводить до зменшення ефективності використання основних засобів. Трамбування теоретичних положень та діючої практики організації обліку основних засобів в умовах трансформації бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів, та тенденції гармонізації бухгалтерського обліку основних засобів та обліку для цілей оподаткування, дозволили охарактеризувати коло проблем, що гальмують процес управління виробництвом та зменшують ефективність їх використання. Безпосередньо до таких проблем можна віднести різні підходи до термінології й визначення сутності основних засобів у бухгалтерському обліку та системі оподаткування, принципи оцінки

основних засобів, проблеми щодо покращення системи амортизації, підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів, а також аналізу ефективності використання основних засобів і можливості її прогнозування. Усі ці проблеми є об'єктом дослідження ще з часів запровадження національних стандартів обліку в незалежній Україні та з введенням Податкового кодексу.

Питання щодо поліпшення та гармонізації обліку основних засобів розглядало багато відомих вчених та практиків в галузі бухгалтерського обліку. Особливо слід відмітити роботи таких провідних економістів, як Г. В. Власюк, С. Ф. Голова, Т. Г. Китайчук, Т. Б. Замрій, В. Ф. Палій, В. М. Бабіча, А. П. Панасенко, та інших. Наприклад, Г. В. Власюк досліджував основні проблематичні питання, щодо організації обліку основних засобів та шляхів їх вдосконалення. С. Ф. Голова розглядав сучасний стан обліку основних засобів в контексті національних та міжнародних стандартів, В. Ф. Палій вивчав облік основних засобів в контексті міжнародних стандартів, який є автором багатьох фундаментальних робіт з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності, також ним біло опубліковано понад п'ятдесят монографій та підручників. Попри великий науковий інтерес вчених та практиків, проблемні питання обліку основних засобів, залишаються невирішеними та потребують подальшого удосконалення [1, с. 58].

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в дослідженні теоретичних і практичних аспектів організації обліку і аудиту основних засобів, та розробці шляхів їх поліпшення.

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи поставлені такі завдання:

- Вивчення та аналіз теоретичних основ організації бухгалтерського та податкового обліку;
- розкриття основних аспектів стану обліку основних засобів в сучасних умовах;
- виявлення та розкриття особливостей організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку основних засобів підприємства;

- розробка шляхів удосконалення обліку основних засобів на підприємстві ТОВ «Альфакоста Юкрейн»;
- розгляд методичних аспектів аудиту та проведення аудиторської перевірки основних засобів на прикладі ТОВ «Альфакоста Юкрейн»;
- виявлення проблем обліку і аудиту основних засобів та шляхи їх усунення.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є стан організації обліку, аналізу і аудиту основних засобів на досліджуваному підприємстві – ТОВ «Альфакоста Юкрейн». Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних і методичних засад з обліку і аудиту основних засобів підприємства.

Методи дослідження. Для виконання вищенаведених завдань, залежно від цілей та задач, використано такі методи як: індукція, дедукція, аналіз та синтез, порівняння, а також методи економічного аналізу: балансовий, статистичний, аналітичний, розрахунково-нормативний тощо. Наприклад, балансовий метод використовувався при аналізі господарських операцій, розрахунку балансу факторів в аналізі ефективності використання основних засобів, за допомогою статистичного методу було виявлено динаміку показників стану, руху та ефективності використання основних засобів. Для обробки та аналізу інформації використовувалися програми Microsoft Excel и 1С «Підприємство».

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою магістерської роботи стали законодавчі акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених із питань обліку й аудиту основних засобів, нормативно-правові документи з питань обліку основних засобів якими регулюється бухгалтерський облік (національні стандарти, закони, накази та постанови), матеріали науково-практичних конференцій, міжнародні стандарти, монографії вітчизняних і зарубіжних економістів й дані обліку і звітності ТОВ «Альфакоста Юкрейн».

Публікації та апробації результатів дослідження. Результати дипломного дослідження впроваджено в господарську практику ТОВ «Альфакоста Юкрейн». Під час дослідження даної теми було опубліковано тезу

на тему: «Проблеми обліку основних засобів та шляхи їх вирішення», в якій розглянуто проблеми оцінки основних засобів. Були розроблені рекомендації щодо підвищення ефективності обліку основних засобів, контролю та їх використання.

ВИСНОВКИ

Обліково-аналітичне забезпечення, аудит стану та руху основних засобів на досліджуваному підприємстві полягає у відповідності існуючих теоретико-методичних положень бухгалтерського обліку. На прикладі ТОВ «Альфакоста Юкрейн» здійснено наступні висновки.

У процесі роботи було розглянуто теоретичні питання обліку основних засобів, а саме:

- сутність, класифікацію та оцінку основних засобів в контексті стандартів обліку;
- сучасний стан бухгалтерського обліку основних засобів;
- організацію обліку з метою оподаткування основних засобів;
- проблематику та перспективи розвитку обліку.

Під час дослідження документообороту, було запропоновано внести до змін первинних документів, а саме форми ОЗ-1, форми ОЗ-3, що дозволить підвищити їх інформаційність і аналітичність. Оскільки діючі типові форми первинної документації за їх рухом не виправдовують себе, багато граф нині не заповнюються, оскільки відсутнє економічне обґрунтування їхнього змісту. Зокрема, запропоновано ввести зміни у типову форму ОЗ-1, вивівши з неї зайві графи 12 і 13, і доповнивши її новими, такими як очікуваний термін корисної експлуатації та спосіб амортизації, інформація в яких відповідатиме сучасним вимогам обліку основних засобів. Тому дослідження у цьому напрямку сприятимуть вдосконаленню методологічних основ бухгалтерського обліку основних засобів та його зручності.

Також при дослідженні основних засобів була розглянута проблема визначення терміну корисного використання об'єктів основних засобів, яка полягає у наявності суттєвих розбіжностей і невідповідності у термінах використання на аналогічні об'єкти у різних господарствах.

Тому необхідно забезпечити уніфікацію порядку визначення термінів корисного використання основних засобів на державному рівні з урахуванням галузевих особливостей.

Також на основі ТОВ «Альфакоста Юкрейн» було розглянуто стан організації бухгалтерського обліку та обліку для цілей оподаткування. Облік основних засобів на підприємстві здійснюється за допомогою програми «1С: Бухгалтерія 8 для України» з використанням вбудованих функцій та документів. Так, на ТОВ «Альфакоста Юкрейн» бухгалтерський облік основних засобів здійснюється замісником головного бухгалтера з дотриманням вимог національних та міжнародних стандартів.

Однак, ведення первинного обліку основних засобів у програмі «1С: Бухгалтерія 8 для України» та за допомогою допоміжних програм, шляхом заповнення первинних форм обліку є досить трудомістким процесом. На нашу думку, більш доцільним було б здійснювати первинний облік в одній програмі.

У процесі дослідження було встановлено, що ТОВ «Альфакоста Юкрейн» знаходиться у стійкій фінансовій ситуації, завдяки ефективному управлінню основними засобами. Також було здійснено аналіз ефективності використання основних засобів на ТОВ «Альфакоста Юкрейн». Виходячи з даних, можна зробити висновок, що у підприємства зросли об'єми реалізації послуг. Підтвердженням тому є збільшення об'ємів основних засобів.

У ході дослідження було розглянуто теорію та практику аудиту на прикладі ТОВ «Альфакоста Юкрейн».

В наслідок перевірки, порушення були суттєвими на рівні фінансової звітності підприємства. Таким чином, можна зробити висновок про ефективність системи внутрішнього контролю на підприємстві та необхідність її вдосконалення.

На підставі проведеного дослідження теорії та практики обліку та аудиту стану та руху основних засобів з метою їх удосконалення доцільно запропонувати ТОВ «Альфакоста Юкрейн» наступні заходи:

– стосовно обліку основних засобів: здійснювати первинний облік в програмі з формуванням в ній вбудованих форм первинного обліку та використовувати інформацію з цих форм для заповнення додатково розроблених реєстрів синтетичного обліку, які використовуються на підприємстві для зменшення витрат часу на реєстрацію господарських операцій в обліку;

– щодо контролю: проводити періодичну паспортизацію стану збереження основних засобів, регулярно здійснювати інвентаризації, забезпечувати ефективне функціонування внутрішнього та зовнішнього контролю;

– рекомендується здійснювати аналіз стану, руху та ефективності використання основних засобів з використанням методів економіко-математичного моделювання для прийняття управлінських рішень та постійного контролю за використанням основних засобів на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антошкіна Л. І. Методологія економічних досліджень : підручник / Л. І. Антошкіна, Д. М. Стеченко. – Київ : Знання, 2015. – С. 67-80.
2. Артюх О. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / О. В. Артюх. – Одеса : ОНЕУ, 2013. – С. 237.
3. Бойко І. Є. Дуда Т. Т. Аналіз основних проблем обліку амортизації основних засобів в контексті податкового кодексу України // Вісник Хмельницького національного університету. — Хмельницьк: ХНУ, 2015. — №5. — С. 77-80.
4. Боднарчук А. В. Удосконалення бухгалтерського обліку додаткового капіталу для підвищення рівня його інформативності [Електронний ресурс] / А. В. Боднарчук. // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка. – 2018. – Вип. 1. – С. 124-128. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvmdue_2018.pdf. – Назва з екрану.
5. Бондар М. І. Бабіч В. В. Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування // Вісник ЖДТУ. – Житомир: ЖДТУ, 2016. — №1. – С. 43– 48.
6. Бутинець Т. А. Основні засоби: точка зору економіста / Т. А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2015. – С. 22-36.
7. Власюк Г. В. Шляхи вдосконалення обліку основних засобів / Г. В. Власюк, О. І. Зиміна // Держава та регіони. – 2015. – №4. – С. 54.
8. Воробйов Р.О. Аудит основних засобів / Р. О. Воробйов // Щорічна науково-практична конференція викладачів, аспірантів та студентів – Суми, 2015. – С. 121.
9. Воськало Н. М. Особливості відображення в обліку та звітності інформації про необоротні активи / Н. М. Воськало // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. – 2015. – Вип. 1(2). – С. 31.
10. Все про бухгалтерський облік [Електронний ресурс] :

всеукраїнська професійна газета. – Режим доступу : <http://www.vobu.com.ua>. – Назва з екрану.

11. Городянська Л. В. Відтворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практика обліку та аналізу : монографія / Л. В. Городянська. – К. : КНЕУ, 2017. – С. 112.

12. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку / С. Ф. Голов. – К. : Центр нав. літ., 2015. – 52 с.

13. Грінько А. П. Методологія та організація бухгалтерського обліку відтворення основного капіталу : дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 / Грінько Алла Павлівна. – Харків, 2015. – С. 98–99.

14. Дерун І. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління необоротними активами : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Дерун Іван Анатолійович. – Київ, 2015. – С. 27.

15. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996 – XIV від 16.07.99 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. — Назва з екрану.

16. Закон України «Про аудиторську діяльність в Україні» від 22.04.1994 №3125–XII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.ua/laws/>– Назва з екрану.

17. Замрій Т. Б. Міжнародна практика та вітчизняний досвід удосконалення обліку необоротних активів / Т. Б. Замрій // Науковий вісник Рівненського інституту "Україна". – 2016. – № 1. – С. 67.

18. Замлинський В. А. Облік основних засобів: переосмислення принципів та завдань / В. А. Замлинський // Облік і фінанси АПК – 2017. – № 1. – С. 18-23.

19. Ілюк О. В. Корбутяк А. Г. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємствах України: суть та методи – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_nPe_2018/economics/61923.doc.htm – Назва з екрану.

20. Китайчук Т. Г. Проблеми оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку / Т. Г. Китайчук // «Економічні науки». – Серія "Облік і фінанси". – Випуск 9 (33). – Ч. 2. – 2016 – С. 13-14.

21. Колеснікова О. М. Проблемні питання обліку і оподаткування операцій з основними засобами / О. М. Колеснікова, О. М. Ганяйло // Облік і фінанси АПК. – 2016. – № 2. – 138 с.

22. Касьянова О. В. Амортизація основних засобів: методи нарахування та організація обліку / Касьянова О. В. // Економічний вісник Донбасу. – 2016. – №3(32). – С.33-41.

23. Камінська Т. Г. Моделювання кругообігу капіталу для потреб бух. обліку / Т. Г. Камінська // Бізнес Інформ. – 2017. – № 7. – С. 56.

24. Кафка С. М. Інноваційна економіка як стратегічний напрям удосконалення обліку необоротних активів / С. М. Кафка // Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. – 2015. – № 2. – С. 31-41.

25. Кірей О. С. Методика обліку формування необоротних активів / О. С. Кірей // Агросвіт. – 2016. – № 6. – С. 68-71.

26. Кононова І. В. Процедура проведення внутрішнього аудиту основних засобів в акціонерних товариствах України [Електронний ресурс] / І. В. Кононова, Т. Ю. Випова. // Економіка. Управління. Інновації. – 2017. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv. /UJRN/eui_2017_1_29. – Назва з екрану.

27. Особливості аудиту операцій з основними засобами на підприємстві / М. Ю. Манухіна // Інноваційна економіка. – 2015. – № 10. – С. 128.

28. Левицька Н. В. Ефективність використання основних засобів / Н. В. Левицька // Податкове планування. – 2015. – №3. – С. 45–51.

29. Леонова Л. О. Концептуальні підходи в обліку доходів підприємств [Електронний ресурс] / Л. О. Леонова // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна. – Донецьк, ДонНТУ, 2015. – Випуск 41. – С. 83-99. – Режим доступу:

<http://ea.donntu.edu.ua>. – Назва з екрану.

30. Лесняк В. О. Облік і аудит операцій з використання та утримання основних засобів машинобудівних підприємств : дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 / Лесняк Володимир Олександрович. – Київ, 2016. – С. 94–96.

31. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01.01.2017р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013. – Назва з екрану.

32. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 27.06.2017 р. № 635. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/876&cat_id=293537. – Назва з екрану.

33. Орлов І. В. Склад та структура основних засобів: порівняльний аналіз світового досвіду / І. В. Орлов, В. В. Бондарчук // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2015. – № 1. – С. 41–57.

34. Олійник Я. В. Організація бухгалтерського обліку в умовах міжнародної інтеграції : дис. д-ра екон. наук : 08.00.09 / Олійник Яна Вікторівна. – Київ, 2017. – С. 73.

35. Основні засоби: правила, приклади, нестандартні ситуації. Практичне застосування // – Баланс. – 2018. – №6. – С. 69.

36. Основні засоби України за 2018 рік : стат. бюлетень. – Київ : Держ. служба статистики, 2018. – С. 23.

37. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>. – Назва з екрану.

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», що затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/00>.

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від

24.12.2004 р. № 817. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>. – Назва з екрану.

40. План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 П. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>. – Назва з екрану.

41. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік [текст] : навч. посіб. / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – С. 68.

42. Утенкова К. О. Аудит : навч. посібн. / К. О. Утенкова. – К. : Алерта, 2016. – С. 40.

43. Цебеня Р. Л. Облікова політика основних засобів у контексті впровадження ПКУ / РюЛ. Цебеня – 2017. – № 6. – С. 7.

44. Цебеня Р. Л. Облік та внутрішній аудит основних засобів в компаніях України. 08.00.09 – облік, аналіз та аудит: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук / Р. Л. Цебеня. – К. : ДАСОА Держкомстату України, 2018. – С. 19.

45. Цивільний кодекс України: [Електронний ресурс] постанова: [прийнято Верховною Радою України 16 січня 2003 № 435-IV]: [за станом на 01 березня 2015.] // Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov>.

46. Черкашина Т. В. Особливості обліку та нарахування зносу на необоротні активи в бюджетних установах / Т. В. Черкашина // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2016. – Вип. 4. – С. 76-82.

47. Чистякова Л. І. Облік необоротних активів, утримуваних для продажу та груп вибуття / Л. І. Чистякова // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2017. – № 1. – С. 70-74.

48. Шерер І. Л. Організація контролю в системі управління

допоміжними виробництвами промислових підприємств / І. Л. Шерер // Облік і контроль в управлінні економічною стійкістю підприємств в умовах глобалізації : монографія / під ред. В. Ф. Максимової. – Одеса, 2015. – С. 94.

49. Юдіна Н. Безкоштовний автомобіль підприємству – «подарунок» / Н. Юдіна. – Головбух. – 2015. – №38 (661) – С. 16-21.

50. Юрків Д. І. Удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві / Д. І. Юрків // Управління розвитком. – 2018. – № 11. – С. 60.

51. Яцунська О. С. Впровадження МСФЗ з України – загальний огляд / О. С. Яцунська // Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – 2017. – С. 27-28.